

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง 2) ศึกษาระดับผลการปฏิบัติงานสามการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานสดางค์ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในการวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัยประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองจำนวน 152 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองจำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 100 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและหาค่าทางสถิติได้แก่ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผู้วิจัยสรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยแบบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบมีส่วนร่วม รองลงมาเป็นแบบสนับสนุนและแบบควบคุม เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบพบว่า

1.1 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบควบคุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีพฤติกรรมผู้นำสูงที่สุดในเรื่องผู้บริหารตัดสินใจต่างๆโดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่า เหตุผลรองลงมา คือ ผู้บริหารควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบที่วางไว้ และต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีบทลงโทษเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

1.2 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมผู้นำสูงที่สุดในเรื่องผู้บริหารรู้จักเลือกใช้คำพูดเพื่อให้เกิดการทำงานที่ประสานสัมพันธ์

กัน ในโรงเรียน รองลงมา คือ ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถติดต่อสื่อสารกับท่านได้ตลอดเวลา และต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาก่อนสั่งการและกำหนดเป้าหมาย

1.3 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมผู้นำสูงที่สุดในเรื่องผู้บริหารให้ความช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชาเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารยกย่องชมเชยผู้ได้บังคับบัญชาเมื่อทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย และต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจะให้อำนาจในการตัดสินใจกับผู้ได้บังคับบัญชา

2. ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทองในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรคือ เทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยหมวดที่มีการปฏิบัติสูงที่สุดคือ หมวดที่ 2 การจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนาแผนการเรียนรู้และการพัฒนาแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รองลงมาคือ หมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 5 การวิจัยและการนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อย่อยพบว่า

2.1.1 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับหลักสูตร และมีการปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีคุณภาพและการทดลองใช้ก่อนนำมาใช้จริง และการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบจากฝ่ายบริหารก่อนนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานเท่ากัน

2.1.2 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 2 การจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และ การพัฒนาแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรสูงขึ้นอย่างชัดเจนและ

มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การปรับปรุงและพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างชัดเจน

2.1.3 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การจัดหา/จัดทำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ครูดูแลซ่อมบำรุงสื่อให้ใช้งานได้ตลอดเวลาอย่างสม่ำเสมอ

2.1.4 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 4 การวัดและประเมินผล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การวางแผนเตรียมผู้เรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ (O-NET) ทำให้ผลการสอบสูงขึ้นอย่างชัดเจน รองลงมาคือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การวัดและประเมินผลผ่านระบบเครือข่าย IT อย่างสม่ำเสมอ

2.1.5 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 5 การวิจัยและการนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาคือ การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ ทุกครั้งที่จัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนทุกปีการศึกษาและมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การเผยแพร่ผลการวิจัยทุกครั้งที่ทำงานวิจัย

2.2 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ด้านจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกปีการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ การจัดประชุมผู้ปกครองเครือข่ายทุกภาคเรียน และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมแนะแนว/โฮมรูมทุกชั่วโมงที่มีวิชาแนะแนว/โฮมรูม

2.3 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ด้านการร่วมมือปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ครูมีความมุ่งมั่นในการร่วมปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา รองลงมา คือ การศึกษาครูงานแหล่งเรียนรู้ นอกสถานที่ทุกปีการศึกษา และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

2.4 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตามศักยภาพให้สูงขึ้นอย่างชัดเจน รองลงมา คือ ครูมีความพึงพอใจมากต่อผู้ปกครองและชุมชนในการให้ความร่วมมือ และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การสรุปและรายงานผลการประสานความร่วมมือให้ผู้บริหารทราบอย่างสม่ำเสมอ

2.5 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงที่สุดคือ การเข้าประชุม/อบรม/สัมมนาอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ การรายงานการประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษาทุกครั้ง และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่/ตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3. พฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = .198$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ และเมื่อพิจารณาเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำกับหมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงที่สุด รองลงมาคือหมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน หมวดที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และที่ต่ำที่สุดคือ หมวดที่ 4 การวัดและประเมินผล ส่วนพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วมและพฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุนไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา

3.1 พฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ และเมื่อพิจารณาเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำกับหมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงที่สุด รองลงมาคือหมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน หมวดที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และที่ต่ำที่สุดคือ หมวดที่ 4 การวัดและประเมินผล

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุม จำแนกเป็นรายข้อพบว่า

รายการที่ 1 ผู้บริหารจะเป็นผู้ตัดสินใจเพียงลำพัง เมื่อมีเรื่องที่ต้องตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม และหมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมวดที่ 4 การวัดและประเมินผล หมวดที่ 5 การวิจัยและการนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

รายการที่ 2 ผู้บริหารมีบทบาทโทษเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม และหมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน หมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

รายการที่ 3 ผู้บริหารกำกับการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม และหมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน หมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมวดที่ 4 การวัดและประเมินผล

รายการที่ 4 ผู้บริหารตัดสินใจต่างๆ โดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่ารับฟังผู้อื่น มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ด้านการร่วมมือปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ

รายการที่ 5 ผู้บริหารให้ความไว้วางใจผู้ได้บังคับบัญชาเพียงเล็กน้อย มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

รายการที่ 6 ผู้บริหารควบคุมผู้ได้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบที่วางไว้ มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

3.2 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในภาพรวม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วมจำแนกเป็นรายข้อพบว่า

รายการที่ 1 ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาก่อนสั่งการและกำหนดเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อ

การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

รายการที่ 5 ผู้บริหารประสานประโยชน์ของโรงเรียนและประโยชน์ของบุคคลไม่ละทิ้งอย่างใดอย่างหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

รายการที่ 6 ผู้บริหารรู้จักเลือกใช้คำพูดเพื่อให้เกิดการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

3.3. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแบบสับสนุนไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในภาพรวม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำแบบสับสนุนจำแนกเป็นรายข้อพบว่า

รายการที่ 1 ผู้บริหารจะให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม และหมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน หมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมวดที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หมวดที่ 4 การวัดและประเมินผลหมวดที่ 5 การวิจัยและการนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ด้านการร่วมมือปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ

รายการที่ 2 ผู้บริหารจะให้อำนาจในการตัดสินใจกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้หมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

รายการที่ 3 ผู้บริหารคอยให้กำลังใจกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานอยู่เสมอมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการร่วมมือปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายการที่ 5 ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้หมวดที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน และหมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

รายการที่ 6 ผู้บริหารให้อิสระในการทำงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา และไม่มีการบังคับ/ควบคุมระหว่างการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ หมวดที่ 2 การจัดงานเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนา แผนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และหมวดที่ 4 การวัดและประเมินผล

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำโดยภาพรวมมีความสามารถอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำแบบเป็นรายการคือ แบบควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แบบสนับสนุนอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับโรงเรียนตลอดเวลา ผู้บริหารจึงต้องแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมที่มุ่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจในการดำเนินงานตามนโยบาย เสียสละ มีจิตสาธารณะ มีความชัดเจนในการปฏิบัติ มองการณ์ไกลและมุ่งอนาคต มีความกระตือรือร้นมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลที่ตามมาทางด้านศีลธรรม และจริยธรรม ให้เกียรติกับผู้ปฏิบัติงาน มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้กับ ผู้ร่วมงาน รู้จักชักจูงผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทุ่มเทการทำงาน กระตุ้นให้ครูเกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังต้องแสดงออกถึงความเป็นมิตร มีความไว้วางใจเชื่อถือกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อก่อให้เกิดขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจึงจะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพ ดังที่ เซอร์จิโอวานี (Sergiovanni, 1997, pp.78-79) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องแสดงความเป็นผู้นำโดยมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเกียรติและศักดิ์ศรีของตำแหน่งจะต้องประสานกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพราะพฤติกรรมของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อโครงสร้าง กระบวนการบริหารและวิธีการทำงาน ส่วนครูผู้สอนก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2545, หน้า 235) ที่ให้ความสำคัญพฤติกรรมผู้นำว่าเป็นการปฏิบัติตนของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มมากที่สุดและสมาชิกคนอื่นๆยอมรับโดยสมัครใจว่าบุคคลนั้นให้เป็นผู้นำของกลุ่มและสามารถนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นคือผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องมีจิตสำนึกในการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาซึ่งพฤติกรรมผู้นำที่ให้ความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรโดยพฤติกรรมที่แสดงออกจะต้องบ่งบอกถึงการที่ผู้นำ มีความรู้และความสามารถมีความรับผิดชอบและทันต่อเหตุการณ์ในทุกๆด้าน โดยธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาจะให้ความสำคัญกับความมั่นคงและความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษามีการปรับโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องตรงตามเจตนารมณ์การปฏิรูปการเรียนการสอน (ประภัสร์ จงสงวน, 2546, หน้า 4)

2. ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอยู่ใน ด้านการร่วมมือปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพอยู่ใน ด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ และด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเป้าหมายเดียวกันคือ การจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้านงานวิชาการ โดยผู้บริหารกระตุ้น สนับสนุน ให้กำลังใจ ให้ครูทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีกับผู้เรียนและการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมมือกันในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ดังที่ มาร์ชานท์ (Marchant, 1976, p.7) กล่าวว่า การบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารและกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ผู้บริหารจะไม่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงใดๆ โดยปราศจากการมีส่วนร่วมของชุมชน และหยุดการแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาของส่วนรวมดังนั้น ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำชุมชนเข้ามาปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์ให้ผู้ร่วมงานได้มีบทบาทมีส่วนร่วมในการบริหารนอกจากนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังมีการมอบหมายการตัดสินใจไปยังผู้ปฏิบัติงานในระดับที่เหมาะสมโดยมีข้อมูลข่าวสารที่สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้มีการถกปัญหาในกลุ่มย่อยและให้ข้อเสนอแนะ โดยกลุ่มจะแก้ปัญหาร่วมกัน รวมความคิดและข้อมูลต่างๆของกลุ่มที่เสนอโดยผ่านการประเมินแต่ความคิดสุดท้ายที่เป็นข้อเสนอคือความคิดของกลุ่ม ผลตอบแทนที่เป็นรางวัลของระบบมีส่วนร่วมที่มีค่าอย่างยิ่ง คือผลงานที่ดี

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบควบคุมมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมเป็นการแสดงออกของผู้บริหารในการสร้างรูปแบบการจัดองค์การที่มุ่งกำกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างกระตือรือร้น เพื่อที่จะทำงานให้สำเร็จด้วยการแสดงให้ผู้ร่วมงานเข้าใจทัศนคติอย่างชัดเจนส่งเสริมการใช้ระเบียบปฏิบัติในการทำงาน ย้ำให้ผู้ร่วมงานทราบถึงอำนาจหน้าที่ของตนเองในหน่วยงาน รวมทั้งปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ ส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชีรพร อายุวัฒน์ (2542, หน้า 155) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามภารกิจการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่อภาวะผู้นำของตนในการบริหารงานโรงเรียน จึงจะทำให้ความสามารถส่งเสริม พัฒนาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามที่คาดหวัง และมีมาตรฐาน ด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดี การสร้างทีมงาน การตัดสินใจ พฤติกรรมของผู้บริหารเหล่านี้ก่อให้เกิดสภาพที่เอื้อต่อการทำงานของครู ช่วยให้ครูมีศักยภาพในการทงานสูงขึ้น ซึ่งจะเอื้อต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วมและแบบสนับสนุนไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพซึ่งผู้บริหารต้องพยายามวางมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนอยากให้ผู้ร่วมงานทราบถึงหน้าที่ในการปฏิบัติงานพยายามนำความคิดใหม่ การบริหารงานวิชาการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพซึ่งผู้บริหารต้องพยายามวางมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนอยากให้ผู้ร่วมงานทราบถึงหน้าที่ในการปฏิบัติงานพยายามนำความคิดใหม่ๆไปหารือกับผู้ร่วมงานอยู่เสมอ โดยแสดงออกถึงพฤติกรรมแบบควบคุมเพื่อกระตุ้นให้ผลการปฏิบัติงานจัดการมีประสิทธิภาพในขณะเดียวกันพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วมและแบบสนับสนุนเป็นการแสดงออกถึงความช่วยเหลือเพื่อคู่กัน โดยใช้ความใกล้ชิดทางจิตใจระหว่างผู้นำกับผู้ตามการเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการที่ต้องปฏิบัติงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคของการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหาร

ต้องสั่งการบังคับบัญชาให้เป็นไปตามระเบียบและแนวปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งการดำเนินงานต้องรวดเร็วและเป็นปัจจุบันจึงจะทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ศิริชัย พลับพิบูลย์ (2548, หน้า 71) ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1. ด้านการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารควรแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมเมื่อมีเรื่องที่ต้องตัดสินใจควรตัดสินใจด้วยตนเอง ควรมิบตลงโทษเมื่อผู้ครูทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายและควรมีการกำกับการทำงาน ของครูอย่างใกล้ชิด และในบางครั้งควรแสดงพฤติกรรมแบบสนับสนุนในเรื่องให้ความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในตัวผู้ได้บังคับบัญชามากขึ้น

1.2. ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

ผู้บริหารควรแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุม เมื่อมีเรื่องตัดสินใจต่างๆโดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่ารับฟังผู้อื่น ให้ความไว้วางใจกับครูบ้างเล็กน้อย ควรแสดงพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ครูก่อนสั่งการและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ผู้บริหาร ประสานประโยชน์ของโรงเรียนและประโยชน์ของบุคคลไม่ละทิ้งอย่างใดอย่างหนึ่ง และควรแสดง พฤติกรรมแบบสนับสนุน เมื่อเกิดการงานที่ผู้บริหารรู้จักเลือกใช้คำพูดเพื่อประสานสัมพันธ์กัน ในโรงเรียน

1.3. ด้านการร่วมมือปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้บริหารควรแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมเมื่อต้องตัดสินใจเรื่องต่างๆโดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่ารับฟังผู้อื่น และควรแสดงพฤติกรรมแบบสนับสนุน ในเรื่องความไว้วางใจและ เชื่อมั่นในตัวครูมากขึ้น

1.4. ด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกัน พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ผู้บริหารควรแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมเมื่อมีเรื่องที่ต้องตัดสินใจควรตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้บริหารตัดสินใจต่างๆ โดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่ารับฟังผู้อื่น มีเรื่องตัดสินใจต่างๆ โดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่ารับฟังผู้อื่นและในบางครั้งควรแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุนเรื่องความไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวครูมากขึ้น

1.5. ด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ

ผู้บริหารควรแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมเมื่อมีเรื่องให้ตัดสินใจต่างๆ โดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่ารับฟังผู้อื่น และควรแสดงพฤติกรรมผู้นำแบบควบคุมในเรื่องให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวครูมากขึ้น และผู้บริหารตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยยึดตนเองเป็นหลักมากกว่ารับฟังผู้อื่น และในบางครั้งผู้บริหารจะต้องให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวครูมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะของงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมผู้นำ กับผลการปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดอื่นๆ เทียบเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยจุดใจที่มีผลต่อการ ปฏิบัติงานวิชาการของครู เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการยกระดับผลการปฏิบัติงานของครู

2.3. ควรนำตัวแปรอื่นๆ เช่น เพศ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นตัวแปรต้นเพื่อศึกษาถึงตัวแปรตามด้านพฤติกรรมผู้นำแบบต่างๆ ว่าตัวแปรต้นส่งผลต่อตัวแปรตามในลักษณะอย่างไร และมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด

2.4. ควรนำแนวคิดเรื่องการศึกษาพฤติกรรมผู้นำไปใช้ในต่างบริบท เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารจัดการในสถานศึกษา หรืออาจเป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำในบริบทต่างๆกัน

2.5. ควรนำแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของพฤติกรรมผู้นำอื่นๆ นอกเหนือจากรูปแบบในการวิจัยครั้งนี้ไปทำการวิจัยเพื่อทำให้การศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำมีความกว้างขวาง และอาจได้แนวคิดด้านการบริหารใหม่ๆ เพิ่มขึ้นเช่นรูปแบบพฤติกรรมแบบ กัลยาณมิตร

2.6. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง